

Προς

ΡΑΑΕΥ

Πειραιώς 132

118 54 Αθήνα

Υπόψη: κ. Αντιπροέδρου Κλάδου Ενέργειας, Δημήτριου Φούρλαρη

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 669

Αθήνα, 21.11.2023

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση της ΡΑΑΕΥ επί της εισήγησης της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. σχετικά με την τροποποίηση του Κανονισμού Αγοράς Εξισορρόπησης για τη συμμετοχή στις ευρωπαϊκές πλατφόρμες MARI και PICASSO

Αξιότιμε κ. Αντιπρόεδρε,

Ο ΕΣΑΗ είχε ζητήσει με ηλεκτρονικό μήνυμα προς τη ΡΑΑΕΥ στις 30.10.2023 τη διεξαγωγή σεμιναρίου από τον ΑΔΜΗΕ προτού ολοκληρωθεί η διαβούλευση σχετικά με τις ευρωπαϊκές πλατφόρμες MARI και PICASSO. Αυτό επιβάλλεται από την απόφαση της ΡΑΕ 363/2022 η οποία και ορίζει στον Διαχειριστή τη διοργάνωση σεμιναρίων ανά έξι μήνες και έως ότου αρχίσει η συμμετοχή της Ελλάδας στις δύο αυτές πλατφόρμες. Η Αρχή σας δεν αποδέχτηκε αυτό το εύλογο αίτημά μας, να τηρηθούν δηλαδή όσα η ίδια η Αρχή έχει αποφασίσει και προχώρησε στην ολοκλήρωση της διαβούλευσης χωρίς να έχουν ενημερωθεί οι συμμετέχοντες από τον Διαχειριστή και χωρίς να έχει υπάρξει ο απαραίτητος διάλογος Διαχειριστή-Συμμετεχόντων στο πλαίσιο ενός ολόημερου σεμιναρίου. Παρόλα αυτά και επειδή θεωρούμε ότι η συμμετοχή της Ελλάδας στις ευρωπαϊκές πλατφόρμες MARI και PICASSO είναι πολύ σημαντική, καταθέτουμε τις πρώτες απόψεις μας με την παρούσα επιστολή και επιφυλασσόμαστε να αποστείλουμε περαιτέρω θέσεις μετά τη διοργάνωση του σεμιναρίου από τον Διαχειριστή.

Καταρχήν πρέπει να επισημάνουμε ότι προκειμένου να γίνει σαφής και πλήρως κατανοητή η λειτουργία της αγοράς εξισορρόπησης κατόπιν της έναρξης λειτουργίας των πλατφορμών, δεν αρκούν μόνο οι τροποποιήσεις στον Κανονισμό Αγοράς Εξισορρόπησης («ΚΑΕ»), αλλά κρίνεται απαραίτητη η συμπλήρωση των κειμένων της από 10.10.2023 Δημόσιας Διαβούλευσης («ΔΔ»), με την προβλεπόμενη Τεχνική Απόφαση «Κανόνες για τη μετατροπή των Προσφορών Ενέργειας Εξισορρόπησης σε Τυποποιημένα Προϊόντα» και τη νέα μεθοδολογία «Μεθοδολογία Υπολογισμού Τιμών Αγοράς Εξισορρόπησης» καθώς επίσης και την επικαιροποιημένη Τεχνική Απόφαση «Εκκαθάριση της Αγοράς Εξισορρόπησης». Επιπρόσθετα, σε ό,τι αφορά τις προωθούμενες διατάξεις για τη λειτουργία μονάδων παραγωγής με εναλλακτικό καύσιμο, θεωρούμε πως είναι απαραίτητη η έκδοση μεθοδολογίας βάσει της οποίας θα ρυθμίζονται όλες οι επιμέρους

λεπτομέρειες για τη λειτουργία των σταθμών μετά την ενεργοποίηση, από την Ομάδα Διαχείρισης Κρίσεων (ΟΔΚ), κατάστασης συναγερμού για τη χώρα. Είναι θεμελιώδες να διασφαλίζεται ισότιμη μεταχείριση και αποζημίωση των μονάδων που έχουν τη δυνατότητα έκτακτης λειτουργίας σε εναλλακτικό καύσιμο ώστε απολογιστικά τα Αγοραία έσοδα να τους αποδίδονται σε ύψος ισοδύναμο με τη λειτουργία τους με καύσιμο φυσικό αέριο. Κατ' αντιστοιχία, απαιτείται να προβλεφθεί ρητά ότι η ρυθμιστικά επιβαλλόμενη υποχρέωση συνεισφοράς στην ασφάλεια εφοδιασμού δεν θα ζημιώνει στο ελάχιστο τις συγκεκριμένες μονάδες.

Πρέπει επίσης να επισημάνουμε ότι, όπως είχε γίνει και στο παρελθόν με την εισαγωγή της νέας δομής των αγορών στο πλαίσιο του Target Model, μόνο με τη θέση υπό ΔΔ των τεχνικών αποφάσεων και μεθοδολογιών μπορεί να γίνει πλήρως καταληπτό το εύρος των αλλαγών. Ο ΚΑΕ είναι ένα κείμενο πιο εποπτικό που δεν εξειδικεύει λεπτομέρειες και δεν επαρκεί για να περιγράψει την πολυπλοκότητα των αλλαγών που θα επιφέρει η διασύνδεση στις ευρωπαϊκές πλατφόρμες εξισορρόπησης.

Αναφορικά με τις προτεινόμενες αλλαγές επί του ΚΑΕ, η μείωση του μέγιστου αριθμού βημάτων στις προσφορές της ενέργειας εξισορρόπησης από δέκα (10) σε πέντε (5) μειώνει την ικανότητα βελτιστοποίησης της υποβολής προσφορών των συμμετεχόντων, ιδιαίτερα για τις νέες μονάδες παραγωγής που η εγκατεστημένη ισχύς τους είναι της τάξεως των 800 MW. Συνεπώς, εφόσον ένα βήμα προσφοράς προβλέπεται υποχρεωτικά στο τεχνικό τους ελάχιστο, απομένουν περίπου 500 MW για να προσφερθούν με μόλις τέσσερα (4) βήματα, έχοντας αντίστοιχα μεγάλο εύρος κόστους σε αυτό το μεγάλο εύρος παραγωγής.

Ακόμα, η αλλαγή της προθεσμίας υποβολής προσφορών για τις Διαδικασίες χΕΑΣ και αΕΑΣ από 15 λεπτά που προβλέπεται στο ισχύον πλαίσιο στα 45 λεπτά που εισηγείται ο Διαχειριστής μέσω της παρούσης ΔΔ, κρίνεται υπέρ του δέοντος αυξημένη. Είναι κατανοητό ότι χρειάζεται κάποιος χρόνος μετατροπής των προσφορών για να είναι συμβατές με τις πλατφόρμες MARI & PICASSO αλλά η προσθήκη επιπλέον 30 λεπτών κρίνεται ως υπέρμετρη. Είναι πολύ σημαντικό για τους Συμμετέχοντες να μπορούν αλλάζουν τις προσφορές τους όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο για την βελτιστοποίηση της συμμετοχής τους.

Κατά την εκτέλεση και την εξαγωγή των αποτελεσμάτων από την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα χΕΑΣ, επισημαίνεται πως θα προκύπτει μια ενιαία τιμή εκκαθάρισης για προγραμματισμένη ενεργοποίηση, η Διασυνοριακή Τιμή Προγραμματισμένης χΕΑΣ, που θα αφορά τόσο την ανοδική όσο και την καθοδική ενέργεια Εξισορρόπησης. Σε περίπτωση, όμως, που στο Ελληνικό Σύστημα έχουν προκύψει για μια Αγοραία Χρονική Μονάδα αντίρροπες ενεργοποιήσεις, τότε η αποζημίωσή τους με κοινή τιμή ενδέχεται να είναι οικονομικά ζημιογόνα. Από το υπό διαβούλευση κείμενο προκύπτει ότι η Διαδικασία Ενοποιημένου Προγραμματισμού (ΔΕΠ) θα εξακολουθεί να διασφαλίζει α) τη δέσμευση της βραχυπρόθεσμης αναγκαίας Ισχύος Εξισορρόπησης και β) την επίτευξη ενός προγράμματος που ικανοποιεί τους τεχνικούς περιορισμούς του ΕΣΜΗΕ και των Οντοτήτων Υπηρεσιών Εξισορρόπησης. Προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανωτέρω στόχοι, η ασφαλής λειτουργία του Συστήματος οδηγεί σε αναγκαίες για το Σύστημα αντίρροπες ενεργοποιήσεις Οντοτήτων οι οποίες –ως υπηρεσίες εξισορρόπησης- αποζημιώνονται σε διαφορετικές τιμές ανά κατεύθυνση. Στο σημείο αυτό απαιτούνται διευκρινήσεις για τον τρόπο διάκρισης μεταξύ των ποσοτήτων που προκύπτουν από την πλατφόρμα MARI και αυτών που

ενεργοποιούνται τοπικά. Κρίνεται αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι τυχόν (αντίρροπες) ενεργοποιήσεις θα αποζημιώνονται ως ενέργεια εξισορρόπησης.

Στο άρθρο 14.3 αναφέρεται ότι «Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας μετατροπής των Προσφορών Ενέργειας Εξισορρόπησης ΧΕΑΣ και ΑΕΑΣ σε προσφορές Τυποποιημένων Προϊόντων ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ γνωστοποιεί την τοπική λίστα αξιολογικής κατάταξης ΧΕΑΣ και ΑΕΑΣ στους Παρόχους Υπηρεσιών Εξισορρόπησης». Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ο τρόπος με τον οποίο θα λαμβάνει χώρα η συγκεκριμένη κοινοποίηση καθώς και το πλήθος των κοινοποιήσεων μέσα στην μέρα κατανομής. Επίσης, στην παράγραφο 4 του ως άνω άρθρου αναφέρεται ότι «Οι Πάροχοι Υπηρεσιών Εξισορρόπησης σε περίπτωση επέλευσης γεγονότος το οποίο επηρεάζει τη διαθεσιμότητα και την ποσότητα των προσφορών οφείλουν να τροποποιούν άμεσα και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τη διαθεσιμότητα και την ποσότητα των προσφορών που περιέχονται στην τοπική λίστα αξιολογικής κατάταξης ΧΕΑΣ και ΑΕΑΣ, με ταυτόχρονη υποβολή κατάλληλης αιτιολόγησης». Συνεπώς συμπεραίνουμε ότι πλέον καθίσταται εφικτή η τροποποίηση της ποσότητας των προσφορών των Παρόχων Υπηρεσιών Εξισορρόπησης κατά την διάρκεια της ημέρας κατανομής, τηρουμένων των απαιτούμενων προθεσμιών όπως ορίζονται στον ΚΑΕ αντίστοιχα για ΑΕΑΣ και ΧΕΑΣ χωρίς απαίτηση χρέωσης απόκλισης. Ωστόσο, δεν καταγράφεται ο διαθέσιμος χρόνος που θα έχουν οι συμμετέχοντες για να υποβάλουν, αν επιθυμούν, τις απαραίτητες συνδέσεις μεταξύ των βημάτων που περιλαμβάνονται στην τοπική λίστα αξιολογικής κατάταξης ΧΕΑΣ. Επειδή αυτή η σύνδεση είναι κρίσιμη για την αποφυγή παραβίασης των κανόνων περί «μη εφικτού προγράμματος αγοράς» προτείνεται είτε να υπάρχει επαρκής χρόνος ή —ακόμα καλύτερα— να υπάρχει η δυνατότητα επικοινωνίας μέσω API.

Αναλυτικότερα, βάσει των υπό ΔΔ κειμένων διαφαίνεται ότι η ευθύνη εφικτότητας των προγραμμάτων αγοράς αποτελεί ευθύνη των Παρόχων Υπηρεσιών Εξισορρόπησης όσον αφορά τις ενέργειες που απορρέουν από τις Ευρωπαϊκές Πλατφόρμες ΧΕΑΣ και ΑΕΑΣ σε πραγματικό χρόνο. Συγκεκριμένα, οι παραβάσεις στις οποίες αναφερόμαστε δεν αφορούν καταστάσεις ένταξης/απένταξης, ελάχιστου χρόνου λειτουργίας κοκ. αλλά παραβάσεις που μέχρις πρότινος ελέγχονταν από τον ίδιο τον Διαχειριστή, όπως παραδείγματος χάριν ο ρυθμός ανόδου και καθόδου. Η μετακύλιση της ευθύνης στους παρόχους υπηρεσιών εξισορρόπησης και πιο συγκεκριμένα στους παραγωγούς θα οδηγήσει σε χρήση των «consecutive» εντολών μέσω «conditional linking». Πιο συγκεκριμένα, η σωστή χρήση «consecutive» εντολών μέσω «conditional linking» εξασφαλίζει στους Συμμετέχοντες τη μη-παραβίαση των κανόνων περί «μη εφικτού προγράμματος αγοράς». Θεωρούμε όμως πως με την χρήση των «conditional linking» σε πολλές περιπτώσεις «μερικής» ενεργοποίησης MWh, θα αποκλείονται εντολές που αφορούν σε συνδεδεμένες εντολές που εμφανίζονται σε μεταγενέστερο χρόνο, χωρίς αυτές απαραίτητα να παραβιάζουν τους κανόνες περί μη εφικτού προγράμματος αγοράς. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα να ενεργοποιούνται κατά σειρά προσφορές με μεγαλύτερο οικονομικό αντίκτυπο για το σύστημα. Οι ανωτέρω πληροφορίες για χρήση ειδικών τύπων εντολών βασίζονται σε ημερίδες που έλαβαν χώρα από το Διαχειριστή, ωστόσο οι σχετικές ρυθμίσεις δεν έχουν ακόμη δημοσιευτεί και αναμένονται μέσω τεχνικής απόφασης.

Ακόμα, στο άρθρο 15.2 αναφορικά με την ενεργοποίηση της χειροκίνητης ΕΑΣ αναφέρεται ότι η Εντολή Κατανομής θα γνωστοποιείται στις Οντότητες Υπηρεσιών Εξισορρόπησης οχτώ (8) λεπτά πριν την έναρξη κάθε Χρονικής Μονάδας. Θεωρούμε σημαντική την ενημέρωση των συμμετεχόντων σχετικά με την αλλαγή αυτή, δηλαδή κατά πόσο αυτό θα ενσωματωθεί στον ισχύοντα τρόπο επικοινωνίας του Διαχειριστή με τις Οντότητες Εξισορρόπησης ή ενδεχομένως θα απαιτηθούν και αλλαγές στο DCS των συμβατικών μονάδων.

Επιπροσθέτως, σημειώνεται ότι δεν επεξηγούνται επαρκώς τα κριτήρια με τα οποία επιλέχθηκε η διαφοροποίηση του υπολογισμού της Τιμής Αποκλίσεων ανάλογα με το εύρος της Απόκλισης Συστήματος στο κεφάλαιο 18.6. Λόγου χάριν, θα μπορούσε το εύρος των 25 MW να είναι μεγαλύτερο για να μειωθεί η χρέωση αποκλίσεων για τις οντότητες που την προκαλούν σε περιόδους που η Απόκλιση Συστήματος είναι μικρή. Σε κάθε περίπτωση μόνο μέσω της θέσης σε ΔΔ της «Μεθοδολογίας Υπολογισμού Τιμών Αγοράς Εξισορρόπησης» θα διασαφηνιστούν οι προτεινόμενες αλλαγές στην εκκαθάριση αποκλίσεων.

Επί των διατάξεων που αφορούν τη συμμετοχή της Ελλάδας στις πλατφόρμες MARI και PICASSO, εντός του Άρθρου 14.2 αναφέρεται ότι *«Ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ για λόγους επιχειρησιακής ασφάλειας δύναται να επισημαίνει στην τοπική λίστα αξιολογικής κατάταξης χΕΑΣ τα ακριβότερα βήματα προσφορών προς Προγραμματισμένη και Άμεση ενεργοποίηση ως διαθέσιμα αποκλειστικά για Άμεση Ενεργοποίηση, για ποσότητα ίση με την Εγγυημένη Ποσότητα χΕΑΣ»*. Θεωρούμε απαραίτητη την ακριβή επισήμανση των περιπτώσεων για τις οποίες ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ δύναται να επικαλεστεί λόγους επιχειρησιακής ασφάλειας καθώς και τη γνωστοποίηση της μεθοδολογίας υπολογισμού της Εγγυημένης Ποσότητας χΕΑΣ. Τα παραπάνω κρίνονται αναγκαία, πολλώ δε μάλλον μετά και την αναμενόμενη υιοθέτηση των νέων διατάξεων του Κανονισμού Αγοράς Εξισορρόπησης για τη βελτίωση της επίλυσης της Διαδικασίας Ενοποιημένου Προγραμματισμού και μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό βήμα προς τη βελτίωση της διαφάνειας στη διαχείριση των πόρων του συστήματος.

Εφόσον βάσει των πλατφορμών MARI & PICASSO επιτρέπεται η υποβολή προσφορών με αρνητικές τιμές ενέργειας εξισορρόπησης, το αργότερο μέχρι την σύνδεση της ελληνικής αγοράς εξισορρόπησης στις εν λόγω πλατφόρμες, πρέπει να εξεταστεί η επαναφορά της δυνατότητας στους συμμετέχοντες υποβολής προσφορών με αρνητικές τιμές ενέργειας εξισορρόπησης, όπως άλλωστε προβλέπεται ως μεταρρύθμιση στο Market Reform Plan στο πλαίσιο της άρσης στρεβλώσεων της αγοράς. Σύμφωνα με την από 15.09.2023 ενημέρωση της Αρχής για το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των απαιτούμενων ενεργειών από την ΑΔΜΗΕ Α.Ε. για τη συμμετοχή της στις πλατφόρμες MARI και PICASSO (ΔΝΣ/20705/15.09.2023 – ΠΑΑΕΥ Ι 357801/15.09.2023), προκύπτει ότι η ένταξη στην πλατφόρμα PICASSO αναμένεται να υλοποιηθεί έως την ήδη εγκριθείσα από την Αρχή απώτατη ημερομηνία (24.07.2024), σε αντίθεση με την ένταξη στην πλατφόρμα MARI, η οποία αναμένεται να καθυστερήσει κατά περίπου 2 έτη, και προγραμματίζεται για τον Σεπτέμβριο του 2026. Συνεπώς, κρίνεται απαραίτητη η αναλυτική περιγραφή με πλήρη σαφήνεια των μεταβατικών ρυθμίσεων με τις οποίες θα υλοποιείται η αγορά εξισορρόπησης έως και την εισαγωγή της πλατφόρμας MARI.

Ακόμα, σημειώνεται ότι δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη ή αναφορά σχετικά με την επικείμενη συμμετοχή των Εγκαταστάσεων Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας στην Αγορά Εξισορρόπησης,

καθώς επίσης ούτε και της συμμετοχής της Απόκρισης Ζήτησης. Οι προαναφερθείσες δύο κατηγορίες συμμετοχής στην αγορά είναι σημαντικό να καθοριστούν προκειμένου να αποσαφηνιστεί η λειτουργία της αγοράς εν συνόλω. Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με την Απόκριση Ζήτησης προτείνεται να υπάρχει το δικαίωμα επιλογής εάν η προσφορά του Συμμετέχοντα θα είναι μερικώς διαιρετέα ή πλήρως αδιαίρετη. Αυτό είναι σημαντικό διότι πολλές κινήσεις από καταναλωτές που συμμετέχουν στην Απόκριση Ζήτησης έχουν βηματική ευελιξία (πλήρες φορτίο ή μηδενικό φορτίο) λόγω της φύσης των εγκαταστάσεών τους. Παράλληλα, είναι επιθυμητό να υφίστανται συνδέσεις μεταξύ των διαδοχικών προσφορών, ενώ προτείνεται να παραμείνει η ακρίβεια του ενός δεκαδικού ψηφίου στις ποσότητες προσφοράς ενέργειας εξισορρόπησης που αφορούν σε Απόκριση Ζήτησης.

Επιθυμούμε επίσης να επαναλάβουμε για μία ακόμη φορά ότι είναι πλέον απαραίτητη η εισαγωγή εκ μέρους του Διαχειριστή της δυνατότητας των χρηστών να επικοινωνούν με την πλατφόρμα της αγοράς εξισορρόπησης (BMMS) μέσω διεπαφής προγραμματισμού εφαρμογών (API). Η αύξηση της πολυπλοκότητας της αγοράς εξισορρόπησης που θα επιφέρει η σύνδεση με τις πλατφόρμες MARI & PICASSO απαιτεί την ταχύτερη διάδραση των χρηστών με το BMMS καθώς και την αυτοματοποίηση της χρήσης δεδομένων επί της πλατφόρμας (upload/download) για την βελτιστοποίηση της συμμετοχής τους.

Τέλος, λόγω των αλλαγών που πρόκειται να υλοποιηθούν, ο Σύνδεσμός μας αναμένει από τον Διαχειριστή να προχωρήσει στη δημοσιοποίηση των σχετικών τεχνικών αποφάσεων και μεθοδολογιών για τον προσδιορισμό των προδιαγραφών για τη μετάβαση στις νέες πλατφόρμες εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, ώστε να είναι δυνατή η υλοποίηση και δοκιμή τους από τους Συμμετέχοντες. Επίσης, δεδομένης της αύξησης της πολυπλοκότητας των Εντολών, κρίνουμε ότι είναι απαραίτητη από πλευράς του Διαχειριστή, η υλοποίηση ενός χρόνιου αιτήματος μας για την εισαγωγή μίας διεπαφής προγραμματισμού εφαρμογών (API), στο πλαίσιο και των απαιτούμενων αλλαγών της πλατφόρμας υποβολής των προσφορών εξισορρόπησης του ΑΔΜΗΕ (BMMS).

Με εκτίμηση,

Γιώργος Στάμτσος

Γενικός Διευθυντής